

16. IBM Food Trust: Traceability for food safety and sustainability. <https://www.ibm.com/case-studies/blog/foodds-and-ibm-forge-new-path-to-food-safety-with-ibm-food-trust> (дата звернення: 25.04.2025).

17. Дрони в сільському господарстві України: успішні кейси та економічна ефективність. URL: <https://drone.ua/blogs/news/what-was-the-year-2023-for-ukrainian-business-the-results-of-the-droneua-group> (дата звернення: 28.04.2025).

Abstract. The article examines modern digital models of precision agriculture and their impact on the growth of the production potential of the agricultural sector. The main technological components of precision agriculture, the economic effects of their implementation and the prospects for scaling in the conditions of Ukraine are analyzed.

Keywords: precision agriculture, digital models, production potential, economic efficiency.

УДК 338.436

DOI 10.31521/978-617-7149-86-5-72

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА СТАН ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Курепін В.М., завідувач сектором

*Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту
населення Миколаївської міської ради*

Курепін В.М., канд. екон. наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0000-0003-4383-6177>

Анотація. У країнах, що постраждали від конфліктів, екстремальних кліматичних яв, економічних спадів або з високим рівнем нерівності проблема голоду відчувається гостріше, а тенденція к її посублення більш виражена. Поєднання чинників, таких як збройні конфлікти, екстремальні кліматичні явища, економічні кризи та високий рівень соціальної нерівності, посилюють проблему голоду. Ці виклики створюють хибне коло бідності та відсутності доступу до ресурсів, посилюючи ризик для вразливих груп населення.

Ключові слова: економічні спади, проблеми голоду, криза, ресурси, зменшення наслідків, зовнішні фактори.

Постановка проблеми. В останні роки існує тенденція до погіршення ситуації в регіонах із низьким рівнем стійкості та обмеженими ресурсами. Воєнні конфлікти; посухи та урагани, викликані зміною клімату, знищують урожай та залишають мільйони людей без засобів для існування. Конфлікти заважають постачанню гуманітарної допомоги та ускладнюють сільськогосподарську діяльність, що також сприяє голоду. На нашу думку є програми за яких можна розробити заходи для зменшення наслідків голоду Це тема, яка потребує уваги та дій.

Виклад основного матеріалу досліджень. Воєнні конфлікти, мінливість клімату та екстремальні кліматичні явища, а також уповільнення економічного зростання та економічні спади (вплив яких зараз посилює пандемія COVID-19,

воєнні конфлікти в регіонах) є провідними факторами, що провокують посилення проблеми відсутності продовольчої безпеки та неповноцінного харчування. Їх частота та інтенсивність неухильно зростає, вони все частіше відбуваються у поєднанні з іншими явищами [1].

Останні роки майже у всіх країнах з низьким та середнім рівнем доходів у результаті пандемії стався спад економіки. На цієї основі при поєднанні із пов'язаними зі зміною клімату стихійними лихами, воєнними конфліктами або з їх сукупністю, відбувся приріст показників поширеності недостачі продуктів у державах з низкою економікою.

Негативний вплив на продовольчу безпеку та харчування надають як раз ці основні фактори. Вони викликають множинні взаємно ускладнюючі наслідки у всіх елементах продовольчих систем [2]. Визначають підхід на основі продовольчих систем, який виступає невід'ємною складовою кращого розуміння взаємозв'язків та визначення відповідних точок для вжиття заходів, спрямованих на вирішення продовольчої безпеки та харчування.

Продовольчі системи, які мають підвищену несприйнятливості до впливу факторів, які перераховані вище, можуть забезпечити економічно доступні здорові раціони харчування на основі принципів стійкості та інклюзивності. Такі регіони (системи) здатні стати потужним локомотивом ліквідації голоду [3].

Зауважимо, за основу перетворення продовольчих систем за конкретними умовами можна виділити шість напрямів: 1) заходів гуманітарного характеру та комплексної реалізації в районах, які страждають від конфлікту; 2) підвищення несприйнятливості до наслідків зміни клімату у всіх ланках продовольчих систем; 3) викорінення несприйнятливості найбільш уразливих верств населення до впливу негативних економічних зовнішніх факторів; 4) для зниження вартості поживних харчових продуктів розробка та впровадження заходів у всіх ланках продовольчих ланцюжків; 5) здійснення заходів на користь бідних верств населення та з урахуванням інтересів усіх [4]; 6) зміна споживчої поведінки на користь корисного для здоров'я людини режиму харчування при позитивному впливі на стан довкілля.

Більшість продовольчих систем під впливом кількох факторів, згаданих вище напрямів, формують комплексні заходи політики, інвестицій та законодавства. Їх поєднання дозволить досягти максимального ефекту для перетворення продовольчих систем, пом'якшити наслідки небажаних компромісів.

При формулюванні та здійсненні заходів політики та інвестицій для продовольчих систем, систем охорони здоров'я, соціального забезпечення та захисту довкілля важлива послідовність та узгодженість. Ці складові мають значення для нарощування синергізму в інтересах підвищення ефективності та дієвості рішень щодо продовольчих систем.

Створення умов для реалізації рішень по формуванню комплексу заходів політики, інвестицій та законодавства повинні відповідати інтересам усіх учасників. Необхідні комплексні підходи для раціональної організації компромісів [5]. В їх число входять: територіальні та екосистемні підходи,

заходи основних продовольчих систем. З їх використанням на системній основі можна вирішувати проблеми затяжних криз.

Останні роки (2020-2024) стали роками найважчих випробувань. Вони розцінюються як попередження та сигнал про необхідність більш рішучих кроків у бік змін свого розвитку. Потрібен комплекс конкретних дій для забезпечення перетворення продовольчої системи, як регіону, так і держави, світу. Напрями перетворення продовольчих систем необхідні для реалізації підвищення несприйнятливості до впливу зовнішніх факторів з метою подолання конкретних негативних наслідків щодо збільшення масштабів голоду та неповноцінного харчування у всіх його формах.

Всі разом, ми переживаємо переломний момент – зміну світу порівняно з тим, яким він був ще десяток років тому. Тоді були сформульовані зобов'язання покінчити з голодом та всіма формами неповноцінного харчування, період – до 2030 року. Ми розуміли масштабні проблеми, які нам належало вирішувати. Ми були сповнені оптимізму по обраним підходам до здійснення перетворень й темпам роботи. Проте останні роки показали, що результати не виправдали очікувань. Прискорити та розширити фронт робіт для ліквідації відставання у роботі для досягнення мети не вдалося.

Список використаних джерел:

1. Іваненко В. С., Курепін В. М. Подолання кризових явищ у аграрній сфері за допомогою технології доповненої реальності. *Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування* : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 90-річчю з дня народження професора Г. П. Жемели (м. Полтава, 30 верес. 2023 р.). Полтава : ПДАУ, 2023. С. 224-226. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15512>.

2. Андрос Т. С. Біологічне землеробство: перспективи, цілеспрямовані кроки до екологічного майбутнього. *Розвиток аграрної галузі та впровадження наукових розробок у виробництво* : матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 17-18 жовтня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 71-74. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/19609>.

3. Ivanenko V. Technological load on the natural environment of the Mykolaiv region: problems, solution ways. *Науково-практична конференція, присвячена Всесвітньому метеорологічному дню «На варті кліматичних дій» та Всесвітньому дню водних ресурсів «Вода для миру»* (м. Київ, 22-23 березня 2024 р.). Київ, 2024. С. 146-148. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18868>.

4. Іваненко В. С. Оптимізація асортименту плодоовочевої продукції в умовах кризи за допомогою штучного інтелекту. *Сучасні підходи до вирощування, переробки і зберігання плодоовочевої продукції* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 17 листопада 2022 р.). Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 30-32. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12135>.

5. Піндера М. В. Комплексне та системне опрацювання сталого розвитку вітчизняного аграрного сектору. *Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції* : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 23-25 жовтня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 76-79. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18915>.

Abstract. In countries affected by conflict, extreme weather events, economic downturns or high levels of inequality, the problem of hunger is felt more acutely and the trend towards its

worsening is more pronounced. A combination of factors such as armed conflicts, extreme climate events, economic crises and high levels of social inequality exacerbate the problem of hunger. These challenges create a vicious cycle of poverty and lack of access to resources, exacerbating the risk for vulnerable populations.

Keywords: economic downturns, hunger issues, crisis, resources, mitigation, external factors.

УДК 338.439.02:338.43(477)

DOI 10.31521/978-617-7149-86-5-73

ПРОБЛЕМИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ: ВИКЛИКИ, ЗАГРОЗИ ТА РОЛЬ УКРАЇНИ

Кучмійова Т.С., канд. екон. наук, доцентка

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0000-0001-5647-8167>

Зозуля О.В., здобувачка освітньо-наукового ступеня «магістр»

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Досліджено продовольчу безпеку як один із ключових викликів сучасного світу. Визначено основні фактори, що впливають на стабільність продовольчої системи, зокрема кліматичні ризики, логістичні проблеми, військові конфлікти та економічні виклики. Окреслено роль України у глобальному постачанні продовольства та наслідки війни для цієї сфери. Проаналізовано динаміку позицій України у світових рейтингах продовольчої безпеки та розглянуто можливі шляхи вирішення кризи через інновації, міжнародне партнерство та розвиток аграрного сектору.

Ключові слова: продовольча безпека, продовольча криза, продовольство, агровиробники.

Проблема продовольчої безпеки залишається, на жаль, однією з найактуальніших у сучасному світі. Незважаючи на рівень економічного розвитку, кожна держава ставить перед собою завдання забезпечити всім верствам населення достатнє та збалансоване харчування [4, с. 26-27].

Забезпечення продовольчої безпеки є невід'ємною складовою національної стабільності та сталого розвитку, оскільки воно гарантує населенням доступ до необхідного харчування. Однак періодичні продовольчі кризи, спричинені такими факторами, як неврожай, екстремальні погодні умови, збої в логістичних процесах і руйнування інфраструктури, створюють серйозні виклики для економік країн.

Додаткову напругу у світову систему продовольчого забезпечення внесла військова агресія проти України, що погіршило ситуацію з постачанням продуктів у багатьох державах. Україна, володіючи значним аграрним потенціалом, родючими ґрунтами та сучасними технологіями у сільському господарстві, відіграє досить важливу роль у глобальній продовольчій безпеці [4, с. 28].